

Allannguutissatut siunnersuut

Uunga

Uunga siunnersuut: Akiliisarfik Ilanngaassivik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. 2019-imeersoq

Naalakkersuisunit aappassaaneerneqarnissamut saqqummiunneqartoq.

§ 2-mut

1. § 2-mi, nr. 10-tut nutaatut ilanngunneqassaaq:

”10) Aapparisaq: Inuit katissimasut, nalunaarsukkamik aappariittut, imaluunniit katissimasutut aappariittut minnerpaamillu ukiumi ataatsimi najugaqatigiissimasut.”

§ 10-mut

2. § 10, imm. 2. ima oqaasertalerneqassaaq:

”Imm. 2. Kommunit aamma akiligassiisut isumaqatiginninniarfigereernerisigut, Naalakkersuisut akiligassiisut sorliit Ilanngaassivik aqutigalugu akiligassiisinnaaneri kiisalu akiligassat qanoq ittut Ilanngaassivik aqutigalugu akiligassiisutigineqartarnissaat pillugit malittarisassat aalajangissavaat, kisiannili tak. imm. 3.”

§ 12-imut

3. § 12, imm. 1, ima oqaasertalerneqassaaq:

”Inuk kisimiittoq qaammammut 4.000 koruuninik ikinnerusunik aningaasanik atorsinnaasaanik tunniussivigineqarneranik kinguneqartumik, Inatsisartut inatsisaat manna malillugu aningaasanik akiliisitsisoqarsinnaanngilaq. Aappariinnut aningaasat atorsinnaasat qaammammut inummut 3.000 koruuniupput. Aappariit aappaa adressemi allami ataavartumik najugaqarpat, aappariit kisimiittutut isigineqassapput.”

4. § 12-imi, imm. 7-itut nutaatut ilanngunneqassaaq:

”Imm. 7. Naalakkersuisut ilanngullugu aalajangersarsinnaavaat, aningaasat atorsinnaasat aalajangersarneqartut saniatigut, Inatsisartut inatsisaat manna malillugu akiliisitsisoqassanngippat, innuttaasup isertitaasa ilaanik aalajangersakkamik minnerusumik akissaateqarneranik nassataqartumik.”

§ 14-imut

5. § 14, ima oqaasertalerneqassaaq:

”§ 14. Aningaasat atorsinnaasat tamakkerlugit imaluunniit ilai aapparmut nuutinneqassasut aapparisaq akileraartarnermut ingerlatsivimmut qinnuteqaatigisinnaavaa. Qinnuteqaat akileraartarnermut ingerlatsiviup innersuussutigisaatut ingerlanneqassaaq.

Imm. 2. Aapparisaq aappaa akiligassanik akiliisitsiniarnermi ilaanngippat, Kommunalbestyrelsip aalajangersinnaavaa, taanna aningaasanik atorsinnaasaqassasoq, aappariit aningaasat atorsinnaasaasa nalinganut.”

§ 25-imut

6. § 25, nr. 3, ima oqaasertalerneqassaaq:

”3) Inuussutissarsiutigalugu piniarnermut allagartap akilerneqarnissaanik piumasaqaat.”

7. § 25, nr. 4, ima oqaasertalerneqassaaq:

”4) Ulluunerani paaqqinnittarfimmi inissamik akiliinissamut piumasaqaat.”

§ 27-mut

8. § 27, ima oqaasertalerneqassaaq:

”§ 27. Inatsisartut inatsisaanni matumani §§ 28-30-mut innuttaasut ilaapput:

- 1) Isertitani, §§ 4-5-imi ilaanngittuni isertitamik annerpaartaanik tiguisartut.
- 2) Isertitani §§ 4-5-imi ilaasuni annertunngitsumik isertitaqartartut, tamannalu siunissami taamaattussatut ilimagineqartoq.
- 3) Kalaallit Nunaannit nuussimasutut ilimagineqartut.
- 4) Kalaallit Nunaannit nuussimasutut nalunaarsorneqarsimasut, imaluunniit Kalaallit Nunaanni najugaqarunnaarsimasut.

Imm. 2. Akileraartarnermut ingerlatsivik aalajangiissaaq, innuttaasooq qaqagukkut imm. 1-imut ilaassanersoq, kiisalu aalajangersarlugu, tamanna qaqugumit atuutilissanersoq.

Imm. 3. Imm. 1-2-mi aalajangersakkat naapertorlugit aalajangiinernut atugassatut Akileraartarnermut ingerlatsivik akileraartarnermik nalunaarsuivinni, CPR-imut nalunaarsuiffimmi aamma isertitat atuuttut pillugit nalunaarsuivinni paasissutissanik pisariaqartunik pissarsisinnaavoq.

Imm. 4. Imm. 1-2-mi aalajangersakkat naapertorlugit Akileraartarnermut ingerlatsiviup aalajangernera, aalajangiinertut ittoq, illuatungerisaq tusarniaavigeqqaarnagu pisinnaavoq. Akileraartarnermut ingerlatsiviup innuttaasooq aalajangerneq pillugu ilisimatissavaa.

Imm. 5. Innuttaasooq qaqagukkut imm. 1-imut ilaananeranut tunngaviit suut atuutissanersut pillugit Naalakkersuisut maleruagassanik, matuma ataani isertitat assigiinngitsut naatsorsorneqarneranut aamma isertitassatut naatsorsuutigisat pillugi malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaapput.”

§ 28-mut

9. § 28, ima oqaasertalerneqassaaq:

”§ 28. Akileraartarnermut ingerlatsivik § 27 malillugu aalajangiisimappat, §§ 12-imi, 13-imi, 17, imm. 3-mi aamma 18-imi aalajangersakkanut pineqartunut atuutissanngillat.

Imm. 2. Akileraartarnermut ingerlatsivik § 27 malillugu aalajangiisimappat, Ilanngaassivik, akileeqqusissutit tiguneqartut aallaavigalugit akiligassiisummik ataatsimoortumik qaammatit tamaasa nassiussisassaaq.

Imm. 3. Akiliinissamut piffissamut killiliussaq qaammatsiutit malillugit ullunik 28-nik sivirususeqarpoq aammalu ulloq Ilanngaassiviup akiligassiisummik nassiussivia aallarnerfigalugu naatsorsorneqassalluni. Piffissamut killiliussaq arfininngornermi, sapaammi imaluunniit nalliuttumi naappat, piffissamut killiliussaq ulluinnarmut tullermut sivitsorneqassaaq.”

§ 38-mut

10. § 38, *imm. 2*, ima oqaasertalerneqassaaq:

”*Imm. 2.* Pisoq akiliisussaataasup imaluunniit innuttaasup nipangiussineranik, iliuseqannginneranik, piaaraluni imaluunniit mianersuaalliorujussuarluni iliuseqarneranik pissuteqarpat, imm. 1 naapertorlugu taarsiinissamut akisussaaffik, annikillisinnaavoq imaluunniit atorunnaarsinnaalluni.”

§ 42-mut

11. § 42-mi, *imm. 4-tut* nutaatut ilanngunneqassaaq:

”*Imm. 4.* Imm. 1 naapertorlugu akileraartarnermut ingerlatsiviup aalajangerneri pillugit naammagittaalliut, akileraartarnermut ingerlatsiviup aalajangernerminik nalunaaruteqarnerata kingorna kingusinnerpaamik sapaatit akunneri 4-t qaangiuppata tunniunneqassaaq.”

§ 43-mut

12. *Kapitali 9-mi § 43-tut* nutaatut ilanngunneqassaaq:

”§ 43. Akiligassiisut akileeqqusissummut nalunaarutigineqartumut aningaasaliinermut tapiissummik akiligassinneqartassapput. Tapiissutip annertussusaa akiligassiisutigineqarneralu pillugit malittarisassat Naalackersuisunit aalajangersarneqassapput.

Imm. 2. Malittarisassat allat Naalackersuisut aalajangersagaat malillugit immikkut ikiorsiissutinut tapiissutinik akiligassiisoqarsinnaavoq, akiligassiisunut tunniunneqartunik.”

§§ 43-44 tamatuma kingorna §§ 44-45-nngussapput.

Allannguutissatut siunnersuummut nassuiaatit

Nassuiaatit nalinginnaasut

1. Aallaqqaasiut

Allannguutissatut siunnersuutip siunertaraa, pissutsit arlallit siunnersuutip Inatsisartunut tunniunneqareernerata kingorna paasineqartut katersussallugit, matuma ataani inatsisiliornikkut oqaaseqaatinut atatillugu pissutsit Inatsisartoqarfimmit tikkuarneqartut.

Allannguutissatut siunnersuutip akiliisarfiup Ilangaassiviup aamma akiliisitsisarfiup, akileraartarnermut ingerlatsivimmi akiliisitsiniartarfimmit akisussaaffigineqartup akornanni pissutsit erseqqissarpai, akiliisitsiniartarnek pillugu Inatsisartut inatsisaanni aamma pisortanut akiligassaqaarnermik pinaveersaartitsinermik aamma Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi tunngaveqartumik.

Allannguutissatut siunnersuummittaaq siunertaavoq, aappariit nalunaarsorsimasut aamma katissimasutut aappariit, katissimasunut naligiisissallugit.

Peqatigitillugu siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassaanik erseqqissaasoqarpoq. Tamatumunnga itisiliinermi, siunnersuutigineqarpoq, Naalakkersuisut pisinnaatinneqassasut akiligassiisunut akiligassiisutit amerlassusai tunngavigalugit aningaasaliinikkut tapiissuteqaarnermik eqqussinissamut, taamaasillutik ingerlatsinermut ingerlaavartumut, aserfallatsaaliinermut aamma aqqissuussaaneermik ineriartortitsinermut aningaasartuutit ilaat, akiligassiisut ataasiakkaat akiligassat Ilangaassivimmut nassiuttagaat tunngavigalugit, akiligassiisunit aningaasalersorneqassammata. Tamatumani naleqqiunneqassaaq, ullumikkumut sanilliullugu Ilangaassivik aqputigalugu akiligassiinerit akiligassiisunut sipaaruteqarfiussammat.

Ataani allannguutissatut siunnersuummi imarisat pingaarnerit nassuiarneqassapput.

2. Siunnersuummi kapitali 6-imi kikkut ilaanersut malittarisassanik kinaassusersiuititsiunnaarneq

Siunnersuummi kapitali 6 inunnt, Ilangaassiviup nalinginnaasumik eqaannerusumik akiligassiiffigisagassaataut naatsorsuutigineqarsinnaanngitsunut immikkut malittarisassanik imaqarpoq. Matumani namminersorlutik inuussutissarsiummik ingerlatsisut ilaat pineqarsinnaapput, isertitamik annerpaartaannik, siunnersuummi §§ 4-5-imi akiliinissamut pisussaaffimmut ilaanngitsunik akissaateqartuusut, ass. nunanit allanit isertitaqaramik, isertitanik-A-nik tigusisannginnamik, imaluunniit annikitsuinnarmik pisortanik niueqateqaramik. Tamatumani aamma inuit, nalunaarutigineqanngitsumik imaluunniit nalunaarsorneqanngitsumik Kalaallit Nunaanni nuussimasut pineqarsinnaapput.

Inuit, akiligassiinermut ilaasut aammalu siunnersuummi kapitali 6-imut ilaasut, taarsiullugu Ilangaassivimmit ataatsimoortumik akiligassinneqartassapput, pineqartup nammineq akilernissaanut isumagisasaanik, piffissami pineqartumi akileeqqusissutinik Ilangaassivimmut nassiunneqarsimasunik imaqartunik. Akiligassiisut pisut allat assigalugit akiligassat akiligassiissutitut Ilangaassivimmut nassiuttassavaat. Ataatsimut akiligassiissummik nassiussinikkut sipaaruteqartoqassaaq, ataatsimut isigalugu akiligassiissutit pisortat nassiuttariaqagaat, assersuutigalugu akiliisarnermut sullissivinnik nioqquteqartut namminersortut aqqutigalugit, annikillisassammagit.

Siunnersuutigineqarpoq, Naalakkersuisut piginnaatinneqassasut, inuit qaqugukkut kapitali 6-imut ilaanersut pillugit malittarisassanik nassuiaaffiusunik aalajangersaanissamut. Pisinnaatitsissut assersuutigalugu atorneqarsinnaavoq, inuup piumasagaatit ataasiakkaat qaqugukkut eqquutsinnerai malittarisassanik erseqqissunik aalajangersaasoqarnerani.

Malittarisassat taakku tunngavigalugit naatsorsuutigineqarpoq, aaqqissuussineq ima ilusilersorneqarsinnaasoq, pineqartut kinaassusersineqarsinnaallutik automatiskimillu paasitinneqarsinnaallutik, ullormit aalajangerneqartumit akiligassiissutinik tigusisalisassat kapitali 6-imi aalajangersakkat naapertorlugit. Tamanna pillugu paasissutissiissut pisortatigoortumik digitalikkut allakkatigut nassiunneqarsinnaavoq il.il. kiisalu isaavimmi ass. Sullissivik.gl-imi takutitassanngorneqarsinnaalluni.

3. Akiligassiissutip isertitat ilaanut aalajangersimasunut killilerneqarneranut tunngavigisaq. Siunnersuutigineqarpoq, Naalakkersuisut piginnaatinneqassasut, inuup isertitaasa ilaat aalajangersimasut sinnerlugit akiligassiisoqartannginnissaa pillugu malittarisassanik aalajangersaanissamut.

Allanguutissatut siunnersuutip pingaartumik siunertaraa pineqartunut aningaasaqarnikkut piumasuseqarnermik qulakkeerinninnissaaq qulakkiissallugu, taamaasillutik suliffeqarfimmi peqataanissamik isertitamillu annertusinissaannik soqutiginninnerannik attassiinnassammata. Tamanna pillugu aalajangersakkat kingunerissavaat, inuit isertitat angusamik annertunerpaartaannik paarisagarusunnerat, aningaasat atorsinnaasat siunnersuutigineqartut kisiisa eqqarsaatiginnikkaanni.

Naalakkersuisut taamaasillutik nalunaarutikkut aalajangersarsinnaavaat, akiligassiissummi killiliinerit allat, killiliinermut Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi § 625, imm. 2-mi atuuttunut assigusut. Aalajangersagaq taanna malillugu akiliisitsiniartartup isertitat, ass. akissarsiat, akiitsoqartup pisassaasa 1/3-ata tungaanut tunuarsimaartissinnaavai. Eqqartuussisarnermi inatsimmi killilersuinerit, akiitsunik akiliisitsiniartarnermi pinngitsaaliissutitut atorneqarnerat isigineqassaaq. Pinngitsaaliissummik taama ittumik atuineq pisarpoq, innuttaasut ataasiakkaat akiitsuminnik tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik akiliinissamik, peqatigitillugu innuttaasut ineqarnermut, innaallagissamut aamma ulluunerani paaqqinnittarfinnut ingerlaavartumik akilersuinerata saniatigut

anigaasaqarnikkut periarfissaat nalilersoreernerisigut. Siunertat taakku siunnersuummut matumangga toqqaannartumik nuunneqarsinnaanngillat, tamatumani pineqarmata akiligassat ingerlaavartut assersuutigalugu ineqarnermut akiliutit, innaallagissamut aamma ulluunerani paaqqinnittarfimmum akiliutit. Anigaasartuutilli aalajangersimasut, inoqutigiit pilersornissaannut pinngitsoorneqarsinnaanngitsut, pisortanit nioqqutigineqannginnamik Ilangaassivik aqputigalugu akiligassiissutigineqarsinnaanngillat imaluunniit ingerlanneqarsinnaanatik, soorlu nerisassat, atisassat aamma attaveqatigiinnermut anigaasartuutit. Piginnaatitsissutip siunnersuutigineqartup kommunalbestyrelsep siunnersuummi § 12, imm. 4 aamma 5 naapertorlugit, pisut ilaanni anigaasanik atorsinnaasanik qaffasinnerusunik aalajangiisnaaneranut ilaliivoq.

Ilimagineqartariaqarpoq, allannguutip aamma kingunerissagaa, akiligassiissutit amerlanerusut akinerneqartannginnissaat, taamaasillunilu allannguutissatut siunnersuutip akiliisarfiup sunniutaa annikillisarinnavaa. Taamaasilluni oqimaatigiissitsisoqassaaq, aappaani Ilangaassiviup sunniutaa aappaanilu innuttaasup suliffeqarfeqarfimmum atassutaa ineriartortinniarlugu paariinnarniarlugulu anigaasaqarnikkut kajumissuseqartinniarlugu.

4. Akiliisitsiniartarneq pillugu inatsisinut atuuttunut ataqatigiissitsineq

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsit eqqartuussisarnermi angerlaanneqarnikuunngitsumi naalagaaffimmi inatsit atuuttuummat, inatsisissatut siunnersuummi eqqartuussisarnermi inatsimmi aalajangersakkat saneqqutaarneqarsinnaanatik qaangiinnarneqarsinnaanngillat, eqqartuussisarnermi inatsimmi saneqqutaarinissaq taama ittoq tunngavilersorneqanngippat. Siunnersuut akiliisitsiniartarnermi inatsisunik allannguinnilaq, eqqartuussisarnermi inatsimmi imaluunniit pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaanni.

Siunnersuummik akiliisarfik eqqunneqarpoq pisortat innuttaasunit pissaannik akilersitsisarfik kiisalu siunissami pisortanut akiitsut ineriartornissaannik pinaveersaartitsisussaq.

Siunnersuutip nalinginnaasumik nassuiaataani imm. 2.9-p ataani sunniutaasunut inatsit pillugu allasimasutut, pisariaqassaaq Inatsisartut inatsisaat allanngortissallugu, tassani sulisitsisut akissarsianik tunniussinngikkallarnissaannik pisussaaffiliineq pisariaarutissamat, akissarsianik tunniussinngikkallarnissamut piumasaqaataasinnaasut siunissami Ilangaassivik aqputigalugu pisussaaffigilerneqassammata.

Siunnersuutip nassataraa eqqartuussisarnermi inatsisip aamma Inatsisartut inatsisaata malittarisassai naapertorlugit pisortani akiligassaqarfimmit akiligassiissutip akiliisinneqarsinnaanerani piffissap kinguartinneqarnera. Taarsiullugu akiligassiissutit taakku, akiliisitsivikkut ilangaassivikkut akiitsunik akiliisitsinernik iluaquteqassapput.

Pisortat piumasaqaataat, Ilangaassivimmut nalunaarutigineqarsimasoq, tamakkiisumik matussuserneqanngippat, piumasaqaatip ullormi akilerneqarfissaani kingullermi

tassangaannit peerneqassaaq. Aatsaat ullup taassuma kingorna piumasaqaat, akiliisitsiniartarnek pillugu inatsit atuuttoq naapertorlugu akiliisitsiniarnermut nuunneqassaaq.

Siunnersuut manna taamaasilluni malittarisassanik, oqartussaasut sunniuteqartumik akiligassiinissamut periarfissaannik annertusiisunik saqqummiussivoq, matuma ataani akiligassiinermut atatillugu pisortat piumasaqaataannik immikkut salliutitsinikkut.

Taamaasilluni siunnersuummi akiliisitsivik, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnek pillugu inatsit aamma pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat malillugit eqqartuussisarnermi malittarisassiornermut sanilliullugu siuarsimaneruvoq, kisiannili pisortanut akiitsut pinaveersaartinniarneri pillugit Inatsisartut inatsisaata siunertaanik pisariillisaalluni.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsit

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi § 597, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, Eqqartuussisoqarfiup innuttaasunut aningaasatigut piumasaqaatit naammassisarai, kisiannili tak. imm. 2, tassani Namminersornerullutik Oqartussat piumasaqaatinik inatsimmi § 598, imm. 2 aamma 3-mi ilaasunik akiliisitsiniarnermi akiliisitsiniartarfissangortitsissaaq. Tassani ilaasut tulluuttut:

”Imm. 2. Aammattaaq aningaasat pisassarisat makku pillugit pinngitsaaliinikkut naammassisitsiniartoqarsinnaavoq:

1) Pigisanik aalaakkaasunik pigisanilluunniit nuunneqarsinnaasunik qularnaveeqquserlugit pisortanit taarsigassarsiat taakkualuunniit erniaasa akilerneqarnissaanik piumasaqaatit.

2) Inimut attartornerup akiinik aammalu kiassaait, innaallagissap sarfaata, erngup eqqagassallu akissaannik pisortat piumasaat.

3) Inatsisartut inatsisaat imaluunniit Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugit pisortanut akileraarutit akitsuutillu.

4) Pilersuinermit akilersuutissiissutaasut Kalaallit Nunaanni qullersat arlaannit aalajangersarneqarsimasut.

5) Akilersuutissiissutaasut, Danmarkimi naalagaaffimmi ingerlatsinermi imaluunniit Savalimmiuni Rigsombudsmandimit aalajangersarneqarsimasut.

6) Akileraarutitigut aamma akitsuutitigut piumasaqaatit Naalagaaffiup sinnerani pinngitsaaliissummik naammassineqarsinnaasut.

7) § 627 malillugu aningaasat taarsiiffiginnissutissat.

8) Piumasaqaatit Kalaallit Nunaata avataani oqartussaasut aalajangiinerinik pinngorsimasut, Namminersornerullutik Oqartussat nunami allami oqartussaasumik isumaqatigiissuteqarneratigut taama ittumik ikiorsiissalluni pisussaatitaappat.

Imm. 3. Aningaasat pisassarisat aammattaaq pinngitsaaliinikkut naammassisinniarneqarsinnaavoq, tamanna suliaaqqarfiit, Namminersornerullutik

Oqartussanut atasuusut, pillugit Inatsisartut inatsisaatigut imaluunniit Inatsisartut peqqussutaatigut aalajangersarneqarsimappat.”

Inatsimmi § 599, imm. 6 naapertorlugu, piumasaqaammik qulaani taaneqartumik naammassinninnissamut killigititaavoq, eqqartuussummik suliap nalunaarutigineqarnerata kingorna ullut 7-t qaangiuppata, tak. § 604.

Inatsimmi § 600, imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat naapertorlugu, pinngitsaaliissummik akiliisitsiniarnissamik qinnuteqartoqarsinnaavoq, piffissaq eqqorlugu allup akiliiffissap kingulliup aqaguani.

Siunnersuummik matumangga aalajangersarneqarpoq, akiligassiissutit akileeqqusissutitalerlugit Ilangaassivimmut nalunaarutigineqartassasut. Akileeqqusissut taama ittoq, akileeqqusissutip tiguneqarneranit siusinnerpaamik qaammatisiutini ullut 10-t *kingornatigut* akilerneqassaaq.

Aamma aalajangersarneqarpoq, akileeqqusissut Ilangaassivimmit peerneqassasoq, kingusinnerpaamik ullup akiliiffissap kingorna qaammatit 3-t naanerani. Akileeqqusissutip *ulloq akilerneqarfissaa kingulleq* ullup akiliiffissap kingorna qaammatit 3-t qaangiunneranni ulluinaq kingulleq.

Taamaasilluni akileeqqusissut Ilangaassivimmit peerneqassaaq, akileeqqusissummut kingusinnerpaamik ullormi akiliiffissami. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi § 600, imm. 1, oqaaseqatigiit aappaat naapertorlugu ullup taassuma aqaguani akiligassiissutip pinngitsaaliissummik akiliisitsiniutiginissaanut piumasaqaat naammassissavaa.

Taamaattumik akiligassiissutitut Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi aalajangersakkanut ilaasunut siunnersuut malittarisassanik eqqussingilaq.

Akiligassiissutit, piffissami Ilangaassivimmi akileeqqusissummut ilaanerani matussuserneqanngitsut, Ilangaassivimmit nunguterneqarsinnarlutik akiliisitsiniartarfimmut nuunneqassapput pinngitsaaliissummik akiliisitsiniutissatut.

Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat

Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 2. maj 1996-imeersumik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi aalajangersakkat taamani atuuttut itisiliisoqarpoq ilasisoqarlunilu, tamatuminnga siunertaalluni pisortat innuttaasunit suliffeqarfinnillu pisassarisaannik akiliisitsinissamut periarfissanik pitsanngorsaaniarluni kiisalu siunissami pisortanut akiitsunik pinaveersaartitsiniarluni.

Akiliisitsiniartarnek pillugu inatsit ima aggugaavoq, §§ 2-5-imik siunertaalluni pisortat akiliisitsiniartarnermut periarfissaanik pitsanngorsaassalluni. Tamanna anguneqassaaq ilaatigut pisortat akiligassiisutigisartagaat arlallit, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi taamani atuuttumi kapitali 7-imi malittarisassat malillugit pinngitsaaliisummik akiliisitsiniutigineqarsinnaasut allattornerisigut, matuma ataani akissarsianik tunniussinngikkallarnikkut. Inatsisartut inatsisaanni § 6-imik siunertaavoq, pisortanut akiitsunik pilertoqarnissaanik pinaveersaartitsinissaq.

Pingaartumik inatsimmi §§ 2-5-imi akiliisitsiniartarnek, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnek pillugu inatsit naalagaaffimmi inatsisip atuuttuuffigisaani, eqqartuussisarnermi immikkoortoq angerlaanneqanngitsoq pineqarmat, eqqartuussisarnek pillugu inatsimmi § 612, imm. 2-mi piunasaqaataasutut justitsministeri isumaqatiginninniarfigineqarpoq, suliaasaqarfinni namminersorlutik oqartussat ataanniittuni akiligassiisutinik akiliisitsiniartarnek pillugu aalajangersakkanik ilassutissanik pisariaqartunik aalajangersaanissamut periarfissiisumik.

Justitsministeriet allakkatigut 1. december 1994-imi ima allappoq:

” Justitsministeriet isumaa naapertorlugu namminersornerunek pillugu aaqqiisummi akornutissaqanngitsoq, Inatsisartut inatsisaatigut – suliaasaqarfiup iluani, namminersornerunek pillugu inatsit malillugu namminersornerullutik oqartussat ataanniittumi – inatsisinut atortunut ilassutitut aalajangersarneqassasoq, pisortat pisassaannik akiliisitsiniartarnek, Inatsisartut inatsisaannut ilaasoq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi malittarisassat naapertorlugit akissarsianik tunniussinngikkallarnikkut pisassasoq”.

Namminersornerullutik Oqartussat inatsisitigut piginnaatitaanerit erseqqissarneruniarlugu Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmik allannguisoqarpoq, matuma ataani § 23 a taamani atuuttoq, tassani Namminersornerullutik Oqartussat pisortat pisassarisaannik akiliisitsiniartarnek pillugu malittarisassanik aalajangersaasinnaangorluni. Aalajangersakkamut nassuiaatini erserpoq:

”Pisortat pisassarisaat sorliit, matuma ataani akissarsianik tunniussinngikkallarnermi, pinngitsaaliilluni akiliisitsiniutigineqarsinnaanersut pillugit malittarisassat saniatigut, tak. inatsisissatut siunnersuut § 2, nr. 1 aamma 2, Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutip imarai akiliisitsiniartarnek il.il. pillugit aalajangersakkat allat, ilaatigut eqqartuussisarnermi inatsimmut tunngasut, ilaatigullu pisuussutit imaluunniit ilaqutariinnermi inatsisinut tunngasut.

(...)

Akiliisitsiniartarnek pillugu malittarisassanik »pisarialiinnarnik« aalajangersaasoqarsinnaaneranut piunasaqaatip imaraa, Namminersornerullutik Oqartussat pisortat pisassarisaannut nalinginnaasumik eqqartuussisarnermi

(eqqartuussummik naammassinnitsitsisarnermi) malittarisassanik aalajangersaanissamut piginnaatitaanngitsoq.”

Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 15. november 2007-imi akiliisitsiniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat ima allanngortinneqarpoq, akiliisitsiniartarnermik oqartussaasoq akiliisitsiniartartumit Akileraartarnermut ingerlatsivimmumt nuunneqarluni, Inatsisartullu inatsisaanni nr. 7, 5. december 2008-imeersumi aalajangerneqarpoq, kommunimi akiligassaqaarfiit akiligassiinernik, ullormik kingusinnerpaamik akiliiffissamik qaangiuttoortunik, akileraartarnermut ingerlatsivimmumt akiliisitsiniutissatut tunniuttassagaat.

Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaanni nr. 6, 15. april 2011-meersumi ilaatigut § 6 a ilanngunneqarpoq. Aalajangersakkami imm. 1-imi tulliuuttoq aalajangersarneqarpoq:

”Inuit imaluunniit inatsisitigut pisinnaatitaasut pisussaataasullu aningaaseriviup Kalaallit Nunaanni, Savalimmiuni Danmarkimiluunniit angerlarsimaffeqartup ingerlaannartumik akiliisarnissamik aaqqissuussinermik neqeroorutaanut ilanngunnissaat pisortat oqartussaasut piumasagaatigisinnaavaat. Tassunga atatillugu aningaasanngorlugit akiliutit akiligassanut naammassinnissutaanissaat pisortanit oqartussaasunit itigartinneqarsinnaavoq.”

Inatsisissatut siunnersuummik siunertarineqarpoq pinngitsaaliilluni akiliisitsiniartarnerit iluaqutissanik atuiffiusut ikilisissallugit, sunniutilimmik akileeqqusinermut periarfissat pitsanngortinnerisigut. Oqaaseqaatinit erserpoq:

”Ingerlaannartumik akiliisarnermut nalunaarsimanissamik piumasagaat piffissaagallartillugu akiliisartut qanoq akiliinissamik toqqaasinnaanerannik annikillitsitsineruvoq. Piumasagaalli pisortanut akiligassanut kinguaattoorutit amerliartuinnartut eqqarsaatigalugit pisariaqartumik inatsiseqartitsinikkut iliuutsitut isigisariaqarpoq, inunnullu piffissaagallartillugu akiliinngitsunut pinngitsaaliinikkut akiliisitsiniarsinnaanermut sanilliullugu annikitsuinnarmik akuliunnertut isigisariaqarpoq. Peqatigitillugulu piumasagaatip pisortani nukinnik atuinermik malunnaa- tilimmik annikillitsitsinissaa ilimagineqarpoq”.

Siunnersuummik matumangga Ilanngaassivik eqqunneqassaaq, tamatuma nassatarissavaa pisortat pisassarisaannik innuttaasunut akiligassiinermi immikkut salliutitsisarneq, tamanna pisuussutit pillugit inatsisitigut malittarisassanik eqqussineruvoq. Eqqartuussisarnermi inatsisitigut (eqqartuussummik naammassinnitsitsisarnermi) malittarisassat Inatsisartut inatsisaatigut akuersissutigisassat taamaallaat, akuersissutiginginnerini Justitsministerimik isumaqatiginninniaqqaartigisussaammata, Ilanngaassivimmi akiliisitsisarnermik malittarisassat akuersissutigineqaannarsinnaapput.

Pingaaruteqarporli, *akissarsianik tunniussinnikkallarnermi*, Ilanngaassivimmut nalunaarutigineqarsimasuni, nakkutigineqarnissaa, innuttaasup sualunngitsumik inuussuteqarnissamut naaammattunik aningaasaateqarnissaa, tak. Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi § 625, imm. 2. Innuttaasup pisassarisaasa aningaasat minnerpaaffissaat, aningaasat atorsinnaasat pillugit siunnersuummi § 12-imi aalajangersarneqarput, tamatuma allaffissorpeq annertuumik piuminarnerulersissavaa. Innuttaasoq ima akissarsitigisarpat, aningaasat atorsinnaasat siunnersuutigisat Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermi inatsimmi § 625, imm. 2 naapertorlugu aningaasanit innuttaasumut tunniussassanit annikinneruppata, taava soorunami § 625-mi aalajangersagaq atorpeqassaaq. Pisulli taama ittut qaqutiginnaq naammattoorneqartassasut naatsorsuutigineqassaaq.

5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Immikkoortumik matumanga siunertaavoq, siunnersuut piffissami siunnersuutip atulerfiani aaqqissuussinerullu ingerlanneqalerfiani, akiligassiisut ataasiakkaat akornanni sipaarutitigut aamma isertitat qaffariarnerisigut il.il. atugassanngortinneqassanersoq pillugu nassuiaat itisilissallugu. Peqatigitillugu akiligassiisut akiligaannik aningaasalersuinermik tapiissuteqartarnissaaq pillugu siunnersuummut tunngaviusoq nassuiarneqarpoq.

Siunnersuummut nassuiaatini nassuiarneqartutut, siunnersuummik naatsorsuutigineqarpoq aaqqissuussinerup ukiumi ilivitsumi siullermi atuuffiani pisortani aningaasaqarnikkut 30 mio. kr.-inik pitsanngoriarfiussasoq.

Missingersorneqarpoq aaqqissuussinermik il.il. ineriartortitsineq atulersitsinerlu ataasiarluni aningaasartuutininik 30 mio. kr.-it missaannik nassataqassasoq. Ukiumoortumik ingerlatsinermut aningaasartuutit 7,2-9 mio. kr.-it missaanniissasut naatsorsuutigineqarpoq.

Aningaasaqarnikkut pitsanngoriaatsit aningaasaliinernut sipaaruteqarnikkut, kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit annikillinerisigut aamma isertitat qaffariarnerisigut atulersinneqassasut naatsorsuutigineqarpoq. Naatsorsuutigineqarpoq oqartussaasut assigiinngitsut akornanni agguaassineq, taakku ataatsimut akiitsoqartitsinerini aallaaveqassasoq.

Piomasagaatit maanna atuuttut aamma akiliviusussat ataasiakkaat 1. august 2019-imi ataatsimut akiitsoqartitsineri tunngavigalugit, akileraarutinut annaasaqaatit aaqqiissutigereerlugit agguaassineq tulliuttutut naatsorsorneqarsinnaavoq:

Tabel 1: Sipaarutit agguarnerat isertitat, aningaasartuutit aamma ataatsimoortumik tapiissutit apparnerat.

Akiligassiisoq	Akiitsut sinneruttut annertussusaat	Aningaasat missingerlugit (akunnaallilerlugit)
Akileraarutit akitsuutillu / Nunatta Karsia	28,6%	9.000.000
Namminersorlutik Oqartussat sinnerani	13,8%	4.000.000
INI A/S	4,1%	1.000.000
Nukissiorfiit	0,3%	0
Sermersooq	19,4%	6.000.000
ISERIT A/S	1,3%	1.000.000
Qeqqata	7,6%	2.000.000
Qeqertalik	8,0%	2.000.000
Avannaata	9,5%	3.000.000
Kujalleq	7,4%	2.000.000
Katillugit	100%	30.000.000

Akiligassiissutit qanoq ittuunerisa ataqatigiissaarneqarnerat, najukkami suliffissat il.il. sunniuteqartarput, maanna akiitsuusut qanoq akiliviusussanut ataasiakkaanut qanoq agguarsimanersut. Pissutsini taakkunani allannguutit, matuma ataani ass. najukkami suliffissat periarfissaasut pitsanngornerini, piffissap ingerlanerani agguaanermut sunniuteqassaaq. Assinganik Ilanngaassivimmik atulersitsineq agguaanerup allanngorneranik kinguneqarsinnaavoq. Sipaarutit il.il. Ilanngaassivik atulerpat naammassineqassammata, periarfissaassannilaq siunissami agguaanermi allannguutit isumagissallugit. Taamaattumik pilersaarusionerqarpoq tabel 1-imi agguassineq takutinneqartoq atorineqassasoq.

Kisitsisinut ataasiakkaanut atatillugu malugeqquneqarpoq, inernerisat tunngavigalugit missingerneqartoq Nukissiorfiit 0 kr.-inik nammaassasoq, tamatumunnga pissutaavoq, suliffeqarfik ullumikkut sullitami akornanni allanut sanilliullugu akiitsortitsimmat. Tamatumunnga pisuuvoq suliffeqarfiup atuisunut akiliinngitsunut tunniussinini unitsissinnaammagit.

Ilanngaassiviup ineriartortinnissanut aningaasartuutininik aamma ingerlaavartumik ingerlatsinermut aningaasaliissutitut atugassatut siunnersuutigineqarpoq, akiligassiissummut aningaasalersuineri tapiissummik akiligassiisoqartarnissanut tunngavissamik eqqussisoqassasoq. Tapiissummik eqqussinerup imaraa, aningaasaleeqataaneq akilivigisassanut ataasiakkaanut siammarneqassasoq, akiligassat aaqqissuussinermut nalunaarutigineqartut amerlassusaat tunngavigalugit.

Akilivigisassat aningaasalersuineri tapiissutinut aningaasartuutaat, tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik akilivigisassat innuttaasunut akiligassanik

nassiussinissaraluannut imaluunniit akiliisarfimmik namminersortumik atuinissaraluannut atatillugu sipaaruteqarnermik naligiisinneqassaaq.

Tabel 2: Aningaasalersuinermi tapiissutit

Akiligassiisoq	Ukiumut akileeqqusissutit katillugit (missingiut)	Akileeqqusissutit, Ilanngaassivikkut ingerlasartussat naatsorsuutigineqartut	Akileeqqusissummut tapiissut kr.	Ukiumut isertitat
Nukissiorfiit, INI A/S, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aamma akiligassiisut sinneri	620.000	310.000	(Agguaqatigiissillugu) 14,19	4.400.000
<u>Aningaasalersuinermi tapiissutinit isertitat katillugit</u>				<u>4.400.000</u>

Akiligassiissutit amerlassusaat akiligassat katillugit akiliivigisassat nassiussassaasa missingernerannik tunngaveqarpoq. Akiligassiissutit amerlassusaat, innuttaasut qanoq amerlatigisut, akiligassiivigineqartarnissamut ilaassasutut, imaluunniit tamatumunnga nammineerlutik ilanngukkusuttutut naatsorsuutigineqarnersut tunngavigineqarput.

Aningaasalersuinermi tapiissut tunngavittut aalajangersarneqarsinnaavoq, sullissinermik pineqartumik tunniussinermut atatillugu aningaasartuutunik, matuma ataani ineriartortitsinermut aamma aserfallatsaaliuinermit aningaasartuutunik tamakkiisumik matussusiisoqassalluni. Tapiissuteqaammittaaq akinik akissarsianillu ineriartorneq nalinginnaasoq eqqarsaatigineqarsinnaavoq, kisiannili sullissinermut pineqartumut tunniussinermut aningaasartuutunik qaangiissanani. Ilanngullugu eqqarsaatigineqartariaqarpoq, aningaasalersuinermi tapiissutip akiliivigisassap akiliisarfimmik namminersortumik atuinermut aningaasartuutai ersersittariaqarai.

Ilanngullugu siunnersuutigineqarpoq, akiliivigisassanut ataasiakkaanut immikkut sullissinernut aningaasalersuinermi tapiissutunik akiligassiisoqarsinnaaneranut tunngavissamik aalajangersaasoqassasoq. Tamannali qulaani naatsorsuinermi ilanngunneqanngilaq.

Ataatsimut siunnersuutip aningaasaqarnikkut sunniutissaa Nunatta Karsianut tulliuttutut isikkoqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Isertitat sipaarutillu	(mio. kr.)
Isertitat qaffanneri, aningaasartuutit aamma ataatsimoortumik tapiissutit apparneri, tak. tabel 1	30
Aningaasaliinermi tapiissutit, tak. tabel 2	4,4
Katillugit	34,4
Aningaasartuutit	
Ingerlaavartumik ingerlatsinermut aningaasartuutit	7,2 – 9
Ineriartortitsinermut aningaasartuutit ukiumoortumik ilaat	3
Katillugit	10,2 - 12
Nunatta Karsianut ilanngaaseereerluni pitsanngoriaatit	22,4- 24,2

Allannguutissatut siunnersuutip aningaasaqarnikkut kinguneqaatissai

Allannguutissatut siunnersuut imminermini killilimmik aningaasaqarnikkut siunnersuuteqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Akiligassiinernut akimik eqqussinerup, akiliivissat akiligassiinermut nalunaarutigineqartumut aningaasartuuteqartissavai. Tamatumunnga aningaasartuut katillugu taamaasilluni akiligassat nassiunneqartut amerlassusaat tunngavigisassavaa. Aningaasartuutit akiliisarfik namminersortoq aqutigalugu akiligassiisarunnaarnermi sipaarutinit naligiisneqassapput.

Siunnersuummi § 42 kinaassusersiuiunnaarnerup nassatarisinnaavai, allaffissornikkut ajornaallisaanerit. Matumanili tunngavinnik sipaaruteqarnissamut missingiummik piukkunnartumik tunniussinissaq periarfissaanngilaq.

Aappariinnik nalunaarsorsimasunik aamma katissimasutut aappariit katissimasunut naligiisitsineq, allaffissornermut annertunerusumik aningaasartuuteqartitsissasoq naatsorsuutigineqarpoq, tamatuma nassatarissammagu sulianik ataasiakkaarnerusunik suliaqarnissamut pisariaqartitsinerunissaq. Tunngavigisalli pigineqartut naapertorlugit tamatumunnga aningaasartuutaanerusussat piukkunnarsassallugit periarfissaanngilaq.

Allannguutissatut siunnersuut allatut, siunnersuutip aningaasaqarnikkut kinguneqaatissaani annertuumik allannguissasoq naatsorsuutigineqanngilaq.

Allannguutissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

Nr. 1-imut (Siunnersuummi § 2)

Nr. 10-mik ilanngussinermik siunertaavoq oqaaseq ”aapparisaq” nassuiassallugu. Oqaaseq aapparisaq siunissami inatsimmi katissimasunut, nalunaarsorsimallutik aappariinnut imaluunniit katissimasutut aappariinnut, minnerpaamik ukiumi ataatsimi

inooqatigiissimasunut ataatsimut taaguutitut atorneqassaaq. Minnerpaamik ukioq ataaseq ineqatigiinnermut piumasaqaat, katissimasutut aappariittunuinnaq atuuppoq.

Nr. 2-mut (Siunnersuummi § 10, imm. 2)

Siunnersuutigineqarpoq, erseqqissarneqassasoq innuttaasut akiligassanik akiliisitsiniartarnermut ilaasut imaluunniit tamatumunnga ilanngussimasut akiligassinneqartarnissaannut akiliivigisassat pisussaaffilerneqassasut Ilangaassivimmik atuinissamut.

Taamaasilluni qulakkeerneqassaaq, innuttaasut oqartussaasullu naleqqussarsinnaasut, akiliivigisassat akiligassiinermi periarfissaatillugu Ilangaassivimmik atuisarnissaat.

Aalajangersakkalli aporfilingilaa akileraartarnermut ingerlatsiviup, Naalakkersuisunut ilisimatitsinikkut, aalajangiisinaanissaa, akiliivigisassap Ilangaassivik aqutugalugu akiliisitsiniarsinnaajunnaassasoq, ass. akiliivigisassaq mianersuaalliorujussuarluni imaluunniit arlaleriarluni Ilangaassivimmik atuinermut piumasaqaatit naammassinngitsoorsimappagit.

Peqatigitillugu aalajangersakkami oqaatsitigut naqqiisoqarpoq, siunnersuummi oqaatsit assigiinngitsut atorneqarmata, soorlu oqartussat il.il., tassani akiliivigisassatut isumaqartoqaraluartoq.

Nr. 3-mut (Siunnersuummi § 12 imm. 1.)

Siunnersuutigineqarpoq, erseqqissarneqassasoq, aappaq 3.000 kr.-nik aningaasanik atoriaannaasaqassasoq, taamaasillutillu ataatsimut katillugit 6.000 kr.-inik atoriaannaasaqarlutik. Oqaasertaliussamik allannguinermi isigineqassaaq § 2-mut allannguut. Allannguut isumaqarpoq, § 12-imi aappariinnut aningaasat atoriaannaasat annertussusaat, aamma inooqatigiinnut atuutissammat.

Aappariit innnut kisimiittunut sanilliullugit appasinnerulaartumik aningaasanik atoriaannaasaqarput, tassani najugaqatigiinnermi iluaqutit sipaarutillu eqqarsaatigineqarmata.

Aalajangersakkami oqaaseqatigiit kingullerni pineqarput pisut, aappariit, soorlu nalunaarsorsimallutik aappariit imaluunniit katissimasut, assigiinngitsunik najugaqartut, ass. aapparisaq aappaa utoqqaat illuanni najugaqarpat. Pisuni taama ittuni immikkut aningaasanik atoriaannaasaqassapput, kisimiittutut atoriaannaasat assiginik.

Nr. 4-mut (§ 12, imm. 7-imik ilanngussineq)

Siunnersuutigineqarpoq, Naalakkersuisut piginnaatinneqassasut, malittarisassanik aalajangersaanissamut, inuup isertitaasa aalajangersimasut annertussusaat sinnerlugit akiliisitsiniartoqarsinnaassanngitsaq. Isertitat annertussusivissaat nalunaarutikkut aalajangersarneqassaaq.

Tamanna pillugu malittarisassat aalajangersarneqassapput, Inatsisartut inatsisaata ilaani aningaasat atoriaannaasat amerlassusaat aalajangersarneqartut ataqqillugit. Taamaasilluni aalajangersakkamik periarfissiisoqanngilaq, aningaasat atoriaannaasat aalajangersakkat sinnerlugit akiligassanik akiliisitsiniartoqarnissamut.

Malittarisassat assersuutigalugu aamma ima qarput, annertussutsip aalajangersagaasup killilersorneqarnera taamaallaat piffissap aalajangersimasup iluani atuutissasoq. Aamma imaassinnaavoq, killilersuineq ima aalajangersarneqarsinnaasoq, akissarsianut aalajangersimasuinnarnut atuuttussaalluni. Ilanngullugu malittarisassamut ataqatigiissinneqarsinnaavoq, akileraartarnermut ingerlatsiviup inunnut, malittarisassami killilersuinerit kingunerisaanik piffissami akiligassiisutinik akiligaqarsimangitsunut pisussaaffiliisinaanera, Inatsisartut inatsisaanni § 18, imm. 4 naapertorlugu piffissami sivikinnerusumi kingusinnerpaamik akiliiffissaliinissamut.

Nr. 5-imut (Siunnersuummi § 14)

Aalajangersagaq aappariit pillugit allannguutissatut siunnersuummi nr. 1 aamma 3-mi allannguutit malillugit iluarsineqarpoq.

Imm. 1-imi oqaasertaliussaq ima allanngortinneqarpoq, aappariit ilanngunneqarlutik. Aalajangersakkami imm. 1 naapertorlugu, aapparisaq aningaasat atorsinnaasani tamaasa imaluunniit ilai aapparminut nuussinnaavai. Tamatumunnga piumasaqaataavoq, aappariit marluullutik akiligassanut akiliisitsiniummut ilaanerat.

Aalajangersakkami imm. 2-mi, pisut ilanngunneqanngilaq, aappariit aappaa akiligassamut akiliisitsiniummut ilaanngitsoq. Matumani tunngaviuvoq, aapparisaq il.il., akiligassamik akiliisitsiniummik ilanngunneqartoq, 3.000-inik aningaasanik atoriaannaqarmat. Kisianni kommunalbestyrelsip aalajangersinnaavaa, pineqartoq aappariinnut marlunnut naammattumik, tassa 6.000 kr.-nik aningaasanik atoriaannaasaqassasoq. Aalajangersakkami ilaatigut pisut pineqarsinnaapput, aappariit appaannaa akiligassanut akiliisitsinissamut ilaasoq, kisimi isertitaqartoq, inoqutigiinnillu pilersuisuusoq, ass. aapparisaq angerlarsimaannartuummat. Aapparisaq ilanngaassivimmi ilaalerpat, aappariit §12-imi aalajangersakkanut ilaalissapput.

Nr. 6 aamma 7-imut (Siunnersuummi § 24)

Siunnersuutigineqarpoq, inuussutissarsiutigalugu piniartuunermut akuersissummik akiliineq pingaarnerutinneqassasoq, ulluunerani paaqqinnittarfimmu tunuartillugu. Matumani taamaasilluni eqqarsaatigineqarpoq, inuussutissarsiutigalugu piniarnermut akuersissummik atatitsiinnerneq, inuup inuussutissarsiumminik paarsiinnarsinnaaneranut qituummat.

Nr. 8-mut (Siunnersuummi § 27)

Aalajangersakkami oqaasertaliussat annertuummik allanngortinneqarput. Allannguutininik siunertaavoq, siunnersuummi aalajangersakkat tunngavigalugit aamma malittarisassat

kinaassusersiunnigitsut, nalunaarutikkut Naalakkersuisunit aalajangersarneqartut tunngavigalugit aalajangiinerit aalajangerneqartut tapersersussallugit.

Imm. 1-imi, aalajangersarneqarpoq, inuit, nr. 1-4-mi piumasaaqatinut ilaasut, siunnersuummi §§ 28-30-mut ilaassasut.

Aalajangersakkami imm. 1, nr. 1-imi, inuit pineqarput, pingaartumik akissarsianik §§ 4-5-ip avataaniittunik tiguisartut. Tamatumani inuit pineqarsinnaapput, aningaasarsianik-B-nik tiguisartut, annikitsuinnarmillu pisortanut niueqateqartartut imaluunniit pisortanit aningaasanik pissarsisartut.

Aalajangersakkami imm. 1, nr. 2-mi, inuit pineqarput, siunnersuummi §§ 4-5-imi pineqartunik nalinginnaasumik annertuumik akissarsineq ajortut, akiligassiissummik tiguneqartumik akiliinissamut tunngaviliisumik. Tamatumani inuit pineqarsinnaapput, Kalaallit Nunaanni najugaqartutut nalunaarsorsimasut, kisiannili Kalaallit Nunaanni najugaqavinnigitsut nunaniillu allaneersunit akissarsisartut, Ilanngaassivik aqutugalugu akilerneqartussaannigitsunik.

Aalajangersakkami imm. 1, nr. 3-mi, inuit pineqarput, Kalaallit Nunaannit nuussimasorneqartut. Aalajangersakkap tunngavigivaa, inuup akiliivigisassanut akiitsuni annertusarsinnaassagai, qaammatini 3-ni malittarisassaq atuutissappat.

Aalajangersakkami imm. 1, nr. 4-mi, inuit pineqarput, Kalaallit Nunaanni najugaqarunnaartut, imaluunniit Kalaallit Nunaannit nuussimasutut nalunaarsorneqartut. Taamaattumik siunertamut tulluarpog, akiliisitsiniutit, Ilanngaassivimmi akiligassiissutitut allassimasussaagaluit, akiligassatut nalinginnaasutut pineqartumut nassiunneqassasut.

Aalajangersakkami imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, akileraartarnermut ingerlatsivik taannaammatt, inuup aalajangersakkami piumasaaqatinut ilaanageranut tamatumalu qaqagukkut atorunnaassanerani aalajangiisussaq, ass. pineqartup isertitaasa imaluunniit najugaata allanngornera pissutigalugu. Akileraartarnermut ingerlatsiviup tamanna pillugu aalajangiineri tassaapput, aalajangersakkami imm. 4 naapertorlugu piumasaaqatit Naalakkersuisunit aalajangersarneqartut tunngavigalugit Ilanngaassivimmi ingerlatsineri atillugu ingerlatsineri ersersitsisut.

Akileraartarnermut ingerlatsiviuttaaq aalajangersassavaa, aalajangiineq qaqugumit atuutilissanersoq. Tamatumunnga atillugu, eqqarsaatigineqassaaq, innuttaasup pisortanit akiligassat tigusami akiliinissamut piumasaaqatitaanut tulluarsarsinnaanissaa. Tamanna pillugu aalajangiineq, taamaasilluni akiligassiissutinut tiguneqartunut aatsaat atuutilissaaq, aalajangiinerup innuttaasumut nalunaarutigineqareernerata kingorna.

Aalajangersakkami imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq, akileraartarnermut ingerlatsiviup paasissutissat, inuup imm. 1-imi aalajangersakkanut ilaanera pillugu aalajangiinissamut pisariaqartut aasinnaagai. Naatsorsuutigineqarpoq, aalajangiinerni tunngavigineqassasut inuup isertitai pillugit Ilangaassivimmi paasissutissat inuup ataatsimut isertitai pillugit akileraaruserinerup akileraanermut nalunaarsuivimmi paasissutissanut ataqatigiissillugit. Peqatigitillugu inuup maannakkorpiaq aningaasarsiai pillugit paasissutissanik, maannakkorpiaq aningaasarsiat pillugit nalunaarsuivinnut akigititanik procenti aaqqiissutissaq aamma maannakkorpiaq aningaasarsiat pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu pilersinneqartunit aallertoqarsinnaavoq. Nalunaarsuviit taakku akileraartarnermut ingerlatsivimmit akisussaaffigineqareerput. Tamatuma saniatigut akileraartarnermut ingerlatsivik ingerlaavartumik CPR-nalunaarsuivimmit paasissutissanik aallertassaaq, inuit nuussimasutut nalunaartut il.il. pillugit paasissutissanik pissarsiniarluni.

Aalajangersakkami imm. 4-mi aalajangersarneqarpoq, inuup imm. 1-imut ilaanera imaluunniit ilaannginnera pillugu aalajangiineq, illua-tungerisaaq tusarniaavigeqqaarnagu aalajangerneqarsinnaasoq.

Nassuiarneqartutut akileraartarnermut ingerlatsiviup aalajangertussaavaa, piumasaqaatit naammassineqarsimanersut kiisalu akiligassat Ilangaassivik aqutugalugu akiliisitsiniutigineqartassanersut imaluunniit akiligassatut nalinginnaasutut nassiunneqartassanersut, taakkuli isumannaallisagaapput taamaasillutik, piffissap aalajangikkap iluani nalunaarutigineqartumik akileeqqusissummik imaqarlutik.

Pinngitsoorneqarsinnaanngilarli, aalajangiineq pisuni innuttaasumut annertoorujussuusinnaasoq allannguisinnaallunilu, ingerlatsinermi inatsisitigut aalajangiinertut taaneqarsinnaalluni. Aalajangersakkap imaraa, akileraartarnermut ingerlatsiviup pisussaaffiginngikkaa, pisuni taama ittuni illuatungiusumik tusarniaavigisaqarnissaq. Akileraartarnermulli ingerlatsiviup sulianik suliaqarnermi inatsimmi malittarisassat naapertorlugit, nassuiaaneq aamma naammagittaalliornissamut siunnersuineq pillugit malittarisassat nalinginnaasut malittariaqarpai.

Naatsorsuutigineqarpoq tamanna pillugu aalajangiinerit sapinngisamik annertunerpaamik aaqquissuusinermi automatisererneqassasut. Aalajangiisoqareerpat, nalunaarut pilersinneqassaaq, pisortatigut digitalikkut allakkatigut innuttaasumut nassiunneqassartussaaq.

Siunnersuutigineqarpoq aalajangersakkami imm. 5-imi, Naalakkersuisut piginnaatinneqassasut, aalajangersakkami imm. 1-imut atatillugu malittarisassanik sukumiinerusunik piumasaqaatinillu aalajangersaanissamut. Malittarisassat assersuutigalugu aalajangersarsinnaavaat, inuup aningaasarsiaasa annerpaartaasa siunnersuutip §§ 4-5-ianut ilaannginneri qanoq naatsorsorneqarsinnaaneritut eqqortumik periusissat.

Nr. 9-mut (Siunnersuummi § 28, imm. 1).

Siunnersuummi § 17-imut innersuussutinik annikinnerusumik erseqqissaasoqarpoq, taamaasilluni taamaallaat aalajangersakkami imm. 3-mi tassunga innersuussisoqarluni. Innersuussinerup nassataraa, § 17, imm. 3, akileeqqusissutinut, inunnut § 27-mi ilaasunut nassiunneqartunut atuutinngitsoq. § 17, imm. 3-mik, siunertaavoq, akileeqqusissutip Ilangaassivimut nalunaaritigineqarnerata kingorna siusinnerpaamik qaammatisiutini ullut 10-t qaangiuppata akilersinneqarsinnaasoq. Taarsiullugu naatsorsuutigineqarpoq, piffissamut aalajangiussamut akiligassat isumannaallisarneqassasut, kiisalu innuttaasumut akiliiffissamik killiliilluni akiligassatut ataatsimoortutut nassiunneqassasut tak. aalajangersakkami imm. 3.

§ 17, imm. 1- 2 atuutiinnassaaq, tassani akileeqqusissutit qanoq akileeqqusissutitalimmik Ilangaassivik aqputigalugu akileeqquneqarlutik nalunaarutigineqarsinnaanerannik malittarisassanik imaqarmat.

Aalajangersakkami imm. 2-mi allannguuteqartoqanngilaq.

Aalajangersakkami imm. 3-mi siunnersuutigineqarpoq, piffissaq akiliiffissaq kingulleq qaammatisiutini ullunit 14-init 28-nut sivitsorneqassasoq.

Nr. 10-mut (Siunnersuummi § 38, imm. 2)

Aalajangersagaq ima allanngortinneqassaaq, maanna ersissallutik innuttaasup aamma akiliisussaasup iliუსai, matuma ataani malittarisassanik malinninnginneq, nipangersimanerit il.il., namminersorlutik oqartussat taarsiinissamut pisussaaffiata annikillineranik imaluunniit atorunnaarneranik kinguneqarsinnaasut.

Siusinnerusukkut ima allassimavoq, taarsiinissamut pisussaaffik atorunnaarsinneqaannarsinnaasoq, tassa annikillineqarsinnaanani, nammineq pisuussut il.il. takutinneqarpat.

Nr. 11-mut (Siunnersuummi § 42)

Nalinginnaasumik inatsisitigut aalajangersagaanngitsumik naammagittaalliorsinnaaneq naapertorlugu, akileraartarnermut ingerlatsiviup aalajangigai Naalakkersuisunut naammagittaalliutigineqarsinnaapput. Naammagittaalliorsinnaanerup taassuma attatiinnarneranik siunertaavoq qulakkiissallugu, pingaartumik piffissami siullermi akileraartarnermut ingerlatsiviup Inatsisartut inatsisaannik allaffissorneranik sukumiinerusumik nakkutilliinissaq. Tamatumani eqqarsaatigineqarpoq, ingerlatsivimmi suliassaqarfik nutaaq pineqarmat.

Imm. 4-mik ilanngussinermik siunnersuutigineqarpoq, Inatsisartut inatsisaat malillugu akileraartarnermut ingerlatsiviup aalajangiineranut naammagittaalliorfissatut piffissaliussaq sapaatit akunnerinut 4-nut aalajangerneqassasoq. Tamatuminnga siunertaavoq, innuttaasut kajumissaassallugit, innuttaasup akileraartarnermut ingerlatsiviup aalajangiineranut

isumaqataanngippata, naammagittaalliorsinnaanerup atupallannissaanut kiisalu naammagittaalliorfiup sulianut atuukkunnaarnikunut piffissamik iluaqutissanillu atuinera annikillisarniarlugu.

Nr. 12-imut (§ 43 nutaaq)

Siunnersuutigineqarpoq, § 43 nutaaq ilanngunneqassasoq, tunngavissinneqassasoq Naalackersuisut malittarisassanik aalajangersaasinnaasut aningaasalersuinermi tapiissummik, akileeqqusissut nalunaarutigineqartoq naapertorlugu akiliivigisassamut akileeqqusissummik.

Naalackersuisut piginnaatinneqarput, aningaasalersuinermi tapiissutip annertussusissaa aalajangissallugu.

Aningaasalersuinermi tapiissut namminersorlutik oqartussat akiliisarfirmik ineriartortitsinermut, atulersitsinermut ingerlatsinermullu, kiisalu sulisoqarnermut aningaasartuutitut, ininut aningaasartuutitut, atuinermit aningaasartuutitut aamma IT-kkut aaqquissuussinermik pisiortornernut aningaasartuutitut il.il. aningaasartuutaanik aningaasalersuinermit tapiissuteqassaaq. Aningaasalersuinermi tapiissut aamma aaqquissuussinermik ingerlaavartumi ineriartortitsinermut matussuseeqataasinnaavoq.

Naalackersuisut aningaasalersuinermi tapiissutip annertussusissaa aamma tapiissutip qanoq akilersinneqartarnissaa aalajangersassavaa. Tapiissut akiliivigisassat assigiinngitsut pisariaqartitaat malillugit akornanni assigiinngisitaarsinnaavoq, imaluunniit akiliivigisassat akiliisitsisarfiit namminersortut aqutugalugit akiliisitsisarnermi aningaasartuutaat tunngavigalugit.

Aalajangersakkami imm. 2, tunngavissiivoq, immikkut ittumik sulianut akiliivigisassanut tunniunneqartunut akiligassiisoqarsinnaasoq. Immikkut ittumik suliat tassaasinnaavoq, akiliivigisassat akileeqqusissummi takinerusumik allaffissaqarnissamik kissaataa, imaluunniit akileeqqusissut, Ilangaassivimmik atuinermit suliassanut piumasat naapertorlugit, akiliiffissatut killiliussamik sivikinnerusumik nassiussisoqassapat.

§ 43-mik nutaamik ilanngussinerup nassataraa, siunnersuutip §§ 43-44-i §§ 44-45-nngorneri.